

LAGANI BETONI

1

Beton na koji se odnosi **TPBK** može biti:

- obični - gustoće 2000 - 2600 kg/m³
- lagani - gustoće 800 - 2000 kg/m³
- teški beton - gustoće > 2600 kg/m³

- **TPBK se NE odnosi na:**
 - poraste betone (lagani pjeno i plinobetoni)
 - betone otvorene strukture (bez sitnih čestica)
 - mlazni beton
 - betone gustoće manje od 800 kg/m³
 - vatrootporne betone
 - polimerom modificirani beton
 - mikroarmirani beton
 - ferocement
 - samougradljivi beton (SCC)

2

Razredi gustoće **laganih betona:**
HRN EN 12390-7

Razred gustoće	D1,0	D1,2	D1,4	D1,6	D1,8	D2,0
Područje gustoće (kg/m ³)	≥800 i ≤1000	>1000 i ≤1200	>1200 i ≤1400	>1400 i ≤1600	>1600 i ≤1800	>1800 i ≤2000

3

Podjela prema namjeni

TIP	konst.	konst. izolacijski	izolacijski
ρ (kg/m ³)	<2000	-	-
f_{cc} (MPa)	>15	>3,5	>0,5
λ (W/Km)	-	<0,75	<0,3

4

PODJELA PREMA TEHNOLOGIJI

OD JEDNAKOZRNATIH AGREGATA

LAKOAGREGATNI

- PRIRODNI (PLOVUČAC)
- EKSPANDIRANI I PEČENI (KERAMZIT)
- SEKUNDARNE SIROVINE (GRUBI LEBDEĆI PEPEO)

ČELIJASTI BETONI

- PLINOBETONI (SIPOREX)
- PJENOBETONI
- SAČASTI BETONI (EPS BETON)

5

LAKI AGREGATI

- Leteći (elektrofiltarski) pepeo dobije se nakon izgaranja ugljena usitnjenog u prah u termoelektranama gdje se na specijalnim eletrofiltarima zadržava fini mrko-crni prah sastavljen od zrnaca promjera 0,005 - 0,1 mm.
- Volumna masa je 500 - 800 kg/m³.
- Primjena:
 - kao dodatak pri proizvodnji cementa
 - kao dodatak pri proizvodnji betona

6

Zgura

- Ložišna zgura - ostatak je nakon izgaranja ugljena ili koksa.
- Volumna masa je 600 - 1500 kg/m³.
- Primjena:
 - kao materijal za nasipe
 - za izradu šljako-betona, šljako-blokova (potrebno je prethodno ispitivanje radi npr. sumpora)

7

- Kristalasta zgura visokih peći dobije se sporim hlađenjem rastopljene zgure visokih peći.
- Relativno je porozna, ali i čvrsta
- Volumna masa je 500 - 1700 kg/m³.
- Primjena:
 - nasipi
 - podloge u cestogradnji
 - željeznički zastori
 - za izradu mortova i betona.

8

- Granulirana zgura dobije se naglim hlađenjem postupkom potapanja u vodu.
- Relativno krte i trošne granule
- Volumna masa - 800 kg/m³
- Primjena:
 - dodatak cementu
 - proizvodnja lakih betona (treba primijeniti bazičnu zguru (gorivo-koks)

9

- Pjenušava zgura dobije se naglim hlađenjem mlazovima vode. Uslijed pare koja se pri tome stvara, zgura će unutar svoje mase dobiti velik postotak pora, a povećat će volumen.
- Volumna masa mala 300 - 750 kg/m³
- Primjena:
 - kao toplinska i zvučna zaštita ili izolacija, kao ispunja između pregradnih zidova

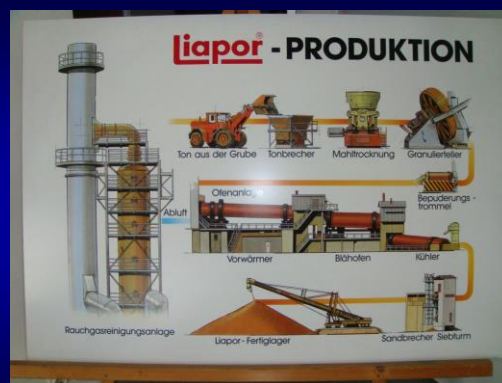

10

- Ekspandirana glina - keramzit - glinopor - primjena: kao agregat za proizvodnju betona

11

12

- **Ekspandirani perlit** - staklasti kamen uglavnom silikatnog sastava koji se stvara prilikom vulkanskih erupcija.
- Proces proizvodnje: drobljenje te izlaganje temperaturi 700 do 1200°C.
- Volumna masa mala 100 - 500 kg/m³
- $\lambda = 0,052 - 0,070 \text{ W/m}^\circ\text{C}$, pri vlažnosti 2%
- Primjena: kao agregat za mortove i lagane betone, kao termoizolacija

13

- **Ekspandirani vermikulit** se dobiva iz stijene vermikulita koja nastaje kao posljedica mijenjanja liskuna.
- Drobljeni vermikulit se kratkotrajno (3 - 5 min.) izloži temperaturi 800 – 1000°C, pri čemu materijal ekspandira i može povećati volumen i 20 puta.
- Veoma porozan materijal
- Volumna masa vrlo mala: 50 - 200 kg/m³
- Primjena: za proizvodnju mortova vrlo velikih termoizolacijskih svojstava.

14

LAKI AGREGATI: KERAMZIT, VERMIKULIT, PERLIT, SEKUNDARNE SIROVINE

Izolacijski beton	Konstruktivno-izolacijski	Konstruktivni						
Vermikulit								
Perlit								
	Glinopor, ekspand. zgora, grubi pepeo, drobljena opeka							
jednakozmatti beton od lakog agreg.		jednakozmatti bet.						
plinobeton								
penobeton								
čelijasti betoni s polimernim granulama (npr. EPS beton)								
300	500	700	900	1100	1300	1500	1700	1900
kg/m ³								

15

VRLO LAGANI BETONI GUSTOĆE DO 800 kg/m³

izolacijski materijali,
vatrootpornost,
ispune,
sanacije starih zgrada

PJENE

- gustoća je - 34 do 64 kg/m³
- gustoća betona 800 do 2000 kg/m³
- stabilnost pjene
- apsorpcija vode
- tlačna čvrstoća

16

Razni tipovi vlakna za poboljšanje

- vlačne čvrstoće,
- žilavosti,
- otpornosti na odlamanje,
- protiv širenja pukotina.

17

SVOJSTVA VRLO LAGANOG BETONA

Gustoća (za uzorak prosušen na 105°C).

Gustoća suhog uzorka (105°C) (kg/m ³)	Uobičajene tlačne čvrstoće nakon 28 dana (MPa)
320-400	0,48-0,86
400-480	0,86-1,55
480-560	1,55-2,41
560-640	2,41-3,10
640-800	3,10-5,17

18

Skupljanje uslijed sušenja vrlo laganih betona (pri 50% rel.vl.)

Tip agregata	Uobičajeni raspon skupljanja nakon 180 dana, %
perlit	0,10-0,30
vermikulit	0,20-0,45
čelijasti beton	0,30-0,60
EPS	0,24-0,60

19

19

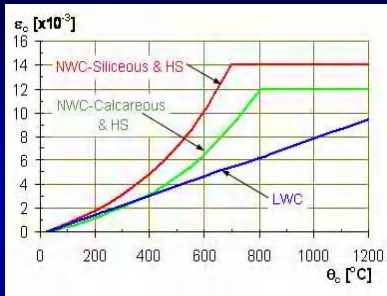
Koeficijenti termičke ekspanzije za vrlo lagane betone

Tip agregata	Koef. termičke ekspanzije $10^{-6}/^{\circ}\text{C}$
perlit	7,7-11,0
vermikulit	8,3-14,2
čelijasti beton	9,0-12,6
EPS	9,0-14,2

"Prohodnost"
Sposobnost "čavljanja" (veća od 170 N)

20

20

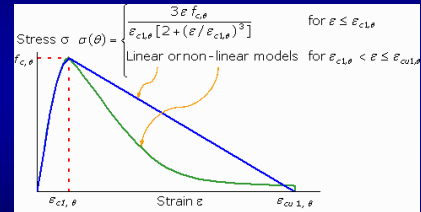

Termička deformacija kao funkcija temperature

21

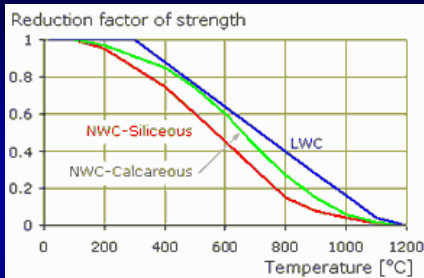
21

HRN EN 1994-1-2:2008 je usvojila isti odnos naprezanje – deformacija za laki beton kao i za normalni beton

22

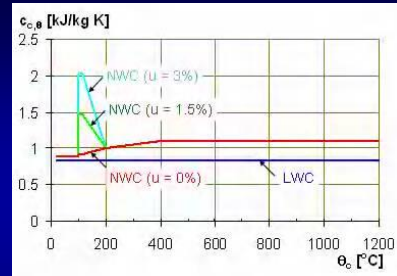
22

Smanjenje čvrstoće normalnog i lako agregatnog betona pri povišenim temperaturama

23

23

Specifični toplinski kapacitet betona kao funkcija temperature

24

24

Toplinska provodljivost za vrlo lake betone

Gustoća (105°C) kg/m ³	Toplinska provodljivost, λ [W/mK]	
	suhi uzorak (105°C)	prirodno vlažnan
320	0,11	0,13
480	0,13	0,16
640	0,16	0,19
800	0,20	0,24

Rade se **kompozitni građevni elementi** od kombinacije vrlo lakog betona i valovitog lima ili drveta.

25

Odnos modula elastičnosti i tlačne čvrstoće

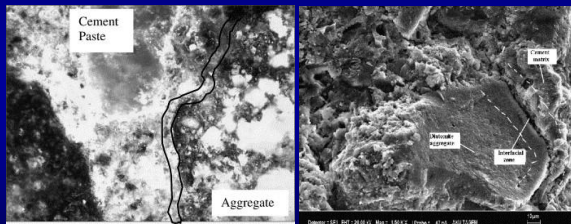
Tip agregata	Gustoća (105°C)	Tlačna čvrstoća (MPa)	Modul elastičnosti (GPa)
Perlit	320-640	0,55-3,10	0,48-1,72
Vermikulit	240-640	0,48-2,76	0,28-0,97
Čeljusti (S)*	400-560	0,90-1,72	0,14-0,69
Čeljusti (N)**	240-640	0,48-3,10	0,07-1,65
EPS	545-770	2,24-3,79	0,69-1,10

* cement : pijesak = 1:1

** samo cement

26

Tranzitna zona

27

LAGANI BETONI GUSTOĆE VEĆE OD 800 kg/m³ (čvrstoće do 17,5 MPa)

PRIMJENE:

- ispune za toplinske i zvučne izolacije podova, zidova i krovova;
- monolitnih zidova, podova i krovova;
- predgotovljenih elemenata kao zidova i podova.

Modul elastičnosti lakih betona definira se kao sekantni modul pri $\frac{1}{2}f_c$.

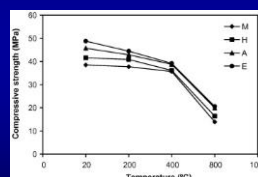
28

ČELIJASTI BETONI Tlačne čvrstoće čeljustih

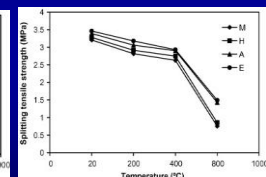
Gustoća svježeg betona kg/m ³	Omjer pijesak/cement	v/c omjer	cement kg/m ³	Tlačna čvrstoća MPa
800	0,79	0,60	335	1,72
800	0,55	0,50	390	2,07
800	0,29	0,50	446	2,76
960	1,27	0,60	335	2,41
960	0,96	0,50	390	2,76
960	0,65	0,50	446	3,45
1120	1,75	0,60	335	3,10
1120	1,37	0,50	390	3,45
1120	1,06	0,45	446	4,14
1280	2,22	0,60	335	4,14
1280	1,78	0,50	390	4,48
1280	1,42	0,45	446	4,83
1440	2,85	0,60	335	7,59
1440	2,19	0,50	390	7,59
1440	1,78	0,45	446	9,97
1600	3,18	0,60	335	8,62
1600	2,65	0,45	390	11,73
1600	2,14	0,45	446	12,41
1760	3,66	0,60	335	13,78
1760	3,06	0,45	390	17,94
1760	2,44	0,45	446	17,24
1920	3,32	0,60	390	22,89
1920	2,80	0,50	446	24,27

29

Oznaka mješavine	Cement (kg/m ³)	Leteci pepeo (kg/m ³)	v/c	Laki agregat (kg/m ³)	Super plastifikator (kg/m ³)
M	500	–	0,77	820	6
H	450	50	0,77	805	6
A	400	100	0,77	795	6
E	350	150	0,77	780	6

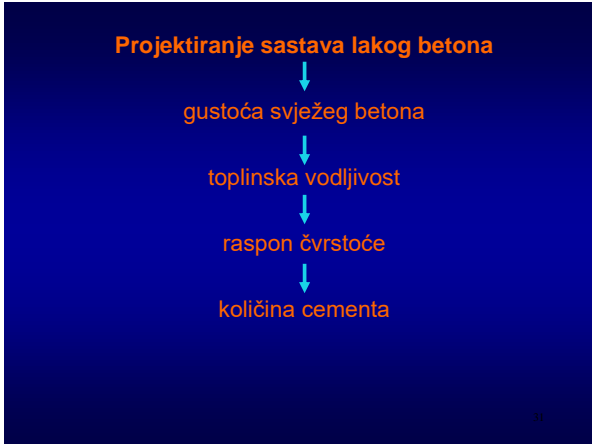

Tlačna čvrstoća pri visokim temperaturama

Vlačna čvrstoća cijepanjem pri visokim temperaturama

30

31

Prema DIN definirane su sljedeće marke lakog betona

Marka lakog betona	Nazivna čvrstoća (najmanja pojedinačna čvrstoća kocke) MPa	Srednja vrijednost čvrstoće partije betona MPa
LB 2	2,0	5,0
LB 5	5,0	8,0
LB 8	8,0	11,0
LB 10	10	13
LB15	15	18
LB 25	25	29
LB35	35	39
LB 45	45	49
LB 55	55	59

32

Razredi tlačne čvrstoće za lagane betone

Razred tlačne čvrstoće	Najmanja karakteristična čvrstoća valjka, $f_{ck,valj}$ (N/mm ²)	Najmanja karakteristična čvrstoća kocke ^a , $f_{ck,koc}$ (N/mm ²)
LC8/9	8	9
LC12/13	12	13
LC16/18	16	18
LC20/22	20	22
LC25/28	25	28
LC30/33	30	33
LC35/38	35	38
LC40/44	40	44
LC45/50	45	50
LC50/55	50	55
LC55/60	55	60
LC60/66	60	66
LC70/77	70	77
LC80/88	80	88

^a Mogu se rabiti i druge vrijednosti ako je korelacija između njih i čvrstoće reprezentativnog valjka utvrđena i dokumentirana s dovoljnom točnošću.³³

33

Razredi gustoće i moduli elastičnosti lakih betona prema DIN 4219

Gustoća, t/m ³	Granične vrijednosti gustoće suhog betona, t/m ³	Modul elastičnosti, GPa
1,0	0,80...1,00	5
1,2	1,01...1,20	8
1,4	1,21...1,40	11
1,6	1,41...1,60	15
1,8	1,61...1,80	19
2,0	1,81...2,00	23

34

PROJEKTIRANJE SASTAVA LAKOG BETONA

Optimalizacija tri parametra:

- (1) gustoće betona,
- (2) čvrstoće i
- (3) toplinske provodljivosti betona.

$$\rho : \lambda : f_c$$

$$C \text{ (kg/m}^3\text{)} : f_c$$

35

Određena čvrstoća lakog betona

↓

podešavanje izborom razreda čvrstoće cementa i vodocementnog omjera, kao kod običnog betona

Čvrstoća laganog betona je ograničena čvrstoćom agregata.

36

Obradljivost laganih betona obično se bira u razredu konzistencije slijeganjem S2 –S3.

Količina cementa ne bi trebala biti veća od 450 kg/m³, a kod armiranog i prednapetog betona ne bi smjela biti manja od 300 kg/m³.

Laki agregati se moraju dozirati volumno.

Uvjet gustoće postavlja se za prosušeni lagani beton (105°C), a točnost je ±50 kg/m³.

37

Karakteristični sastavi betona

gustoća:	kg/m ³	600	800	1000	1200	1400	1600
Aditiv MEPS-1				4	4	4	4
Aditiv MEPS-2	l/m ³		4				
Aditiv MEPS-3		4					
EPS granule	l/m ³	550	470	390	310	235	155
cement	kg/m ³	pijesak kg/m ³					
		95	300	500	700	900	1100
		25	220	430	640	830	1040
		0*	150	360	570	760	970

*420 kg/m³ cementa

38

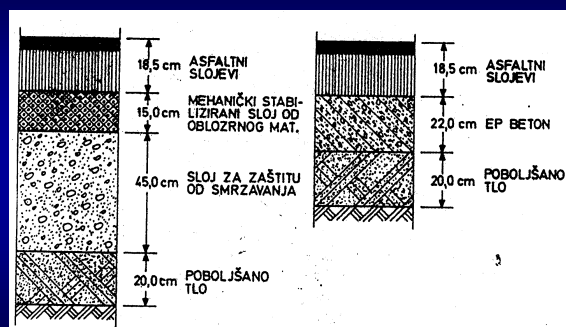
OSNOVNE KARAKTERISTIKE MEPS BETONA

KARAKTERISTIKA	MEPS beton					
	600	800	1000	1200	1400	1600
ρ [kg/m ³]	600	800	1000	1200	1400	1600
λ [W/mK]*	0,143	0,185	0,240	0,310	0,402	0,520
f _{bc} [MPa]	1,8	3,6	8,0	10,3	15,2	22,0
f _{bb} [MPa]	0,4	0,8	1,4	2,3	3,5	5,0
E [MPa]	2500	3500				

* navedene su računске vrijednosti λ.

39

PRIMJENA EPS BETONA U KOLNICIMA

40

41

42

Scotia Plaza, Toronto Ontario

Lako-agregatni blokovi

49

49

Lightweight concrete hollow blocks, e.g. made of pumice or expanded clay

Aircrete ("Ytong", "Hebel", "Si-porex", "Durox", "Gretsel")

Pumice solid brick (in general usage termed breeze block), solid brick made of light expanded clay aggregate e.g. "Lispor", "Leca"

50

50